

УДК 366:658.15

І.І. ПРИЙМАК

Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В статті розглянуто сутність фінансової стійкості підприємства; запропоновано методику стратегічного аналізу фінансової стійкості підприємства, яка передбачає обчислення інтегрального показника фінансової стійкості підприємства, що характеризує його внутрішній фінансовий потенціал та інтегральний показник впливу зовнішнього середовища на фінансову стійкість підприємства; також розроблено, на основі співвідношення згаданих показників, матрицю стратегій забезпечення фінансової стійкості підприємства.

***Ключові слова:** фінансова стійкість підприємства, стратегічний аналіз, стратегія забезпечення фінансової стійкості підприємства*

Вступ. Сучасний етап розвитку економіки України та її інтеграція у світовий економічний простір зумовлює необхідність пошуку для вітчизняних підприємств нових способів взаємодії із зовнішнім оточенням. Як засвідчує світовий досвід, дієвим механізмом, який дає змогу подолати проблеми адаптації до мінливого зовнішнього середовища, забезпечити конкурентоспроможність та фінансову стійкість підприємства у довгостроковому періоді, є організація управління фінансами на основі стратегічного підходу.

Для забезпечення виживання у складному конкурентному середовищі підприємство встановлює цілі та вживає заходів для їхнього досягнення. Його успіх і виживання дуже часто залежить від того, як підприємство вміє ефективно пристосовувати свою діяльність до зміни зовнішнього середовища, а також вчасно протидіяти його негативному впливу або вчасно використовувати надані ним можливості.

В умовах переходу до ринкового способу господарювання проблема забезпечення стійкості та, зокрема, фінансової стійкості дуже гостро поставила перед українськими підприємствами, що зумовило значний інтерес до неї з боку науковців. Наприклад, питання оцінки та забезпечення фінансової стійкості підприємств розглядаються у працях вітчизняних науковців, серед яких: І. Бланк, І. Дем'яненко, Л. Докієнко, М. Заюкова, М. Кизим, М. Коробов, Н. Мамонтова, А. Чупіс, Л. Шаблиста; дослідженню механізму управління фінансовою сталістю підприємства присвячені роботи В. Плиси; вивченням проблем досягнення фінансової стабільності підприємств займається Т. Керанчук. Теоретико-методологічні питання фінансової стійкості набули значного розвитку і в працях зарубіжних економістів таких як: М. Абрютіна, І. Балабанов, Є. Брігхем, Дж. Ван Хорн, А. Грачшов, В. Ковальов, М. Крейнїна, Р. Сайфулін, О. Стоянова, М. Федотова, А. Шеремет.

Незважаючи на значну кількість праць, присвячених проблемам оцінки та управління фінансовою стійкістю підприємств, практично відсутні розробки щодо механізму формування та реалізації стратегії забезпечення фінансової стійкості вітчизняних підприємств, а також недостатньо приділено уваги питанням оцінки стратегічної фінансової позиції підприємства та стратегічному аналізу його фінансової стійкості.

Формування мети статті та завдання. Відмінною рисою стратегічного фінансового аналізу є не лише його ретроспективний, але й прогнозний характер, тобто спрямований на дослідження майбутнього стану фінансового потенціалу підприємства під впливом зміни окремих умов і чинників зовнішнього фінансового середовища. У цій ситуації виникає потреба в розробці показників для оцінки фінансової стійкості підприємства, які б враховували не лише внутрішній фінансовий потенціал, а й його зовнішню фінансову позицію.

При проведенні коефіцієнтного аналізу фінансової стійкості підприємства, в залежності від потреб керівництва та специфіки його функціонування, запропоновані показники можна замінювати або доповнювати. Водночас визначення показників фінансової стійкості не дає вичерпної характеристики фінансового стану підприємства, а лише описує структуру джерел формування капіталу підприємства. Такий аналіз дає змогу оціни-

ти фінансову стійкість у «вузькому» значенні. Проаналізувавши додатково показники прибутковості, ліквідності та оборотності, отримаємо дещо вичерпнішу інформацію про фінансовий стан підприємства, що даватиме змогу говорити про фінансову стійкість «як його позитивну характеристику». Такий аналіз дозволяє виявити чинники, які впливають на поточну фінансову діяльність та знижують рівень короткострокової фінансової стійкості підприємства.

Проте інформації, одержаної в результаті такого аналізу, недостатньо для прийняття стратегічних рішень, отож виникає потреба у проведенні стратегічного аналізу фінансової стійкості підприємства, який повинен спиратися на сучасне методологічне забезпечення економічного аналізу. Його першочергове завдання – розкрити причинно-наслідкові зв'язки між рівнем фінансової стійкості підприємства та чинниками, які його формують.

Метою статті є запропонувати методику проведення стратегічного аналізу фінансової стійкості підприємства, яка дозволяє оцінити внутрішній фінансовий потенціал підприємства та його зовнішню фінансову позицію, а також, за результатами такого аналізу, розробити матрицю альтернативних стратегій забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи будь-яку соціально-економічну систему, втім числі підприємство, неможливо оминати проблему її стійкості. Адже саме стійкість до негативного впливу зовнішніх чи внутрішніх чинників є важливою якісною характеристикою, індикатором «здоров'я» та життєдіяльності такої системи. В умовах тривалої фінансово-економічної кризи особливої уваги потребує дослідження стійкості фінансової підсистеми підприємства, діяльність якої спрямована на забезпечення його стабільного розвитку.

Фінансова стійкість підприємства – це його спроможність функціонувати протягом тривалого періоду, одержуючи достатній для відтворення потенціалу, виплати дивідендів і стабільного розвитку прибутку, забезпечуючи при цьому економічно обґрунтоване співвідношення джерел фінансування та активів і збалансоване надходження й виплату грошових коштів, попри вплив внутрішніх і зовнішніх чинників.

Фінансово стійким можемо вважати підприємство, діяльність якого

дає змогу забезпечити: прибутковість активів не нижчу відсоткової ставки за банківськими кредитами; прибутковість власного капіталу не нижчу рентабельності активів; збалансованість надходжень та виплати або додатній грошовий потік у довгостроковому періоді; достатню частку чистого прибутку та амортизації для забезпечення відтворення його виробничого потенціалу.

Фінансова стійкість є інтегральним, якісним й узагальнюючим показником, який відображає стан і результати діяльності підприємства. Для кожного конкретного підприємства необхідно сформулювати систему критеріїв, яким воно повинно відповідати, щоб бути фінансово стійким. Це дуже важливо саме у практичному плані, оскільки без цього і фінансовий аналіз, і фінансове планування, і, загалом, управління фінансами втрачають орієнтири та, як наслідок, зміст.

Рівень фінансової стійкості підприємства у різні періоди може бути різним. Наприклад, наявність у структурі його оборотних активів значного обсягу грошових коштів є найважливішим чинником короткострокової фінансової стійкості підприємства, однак грошові активи, як відомо, є неприбутковими, а, отже, негативно впливають на загальну рентабельність активів та інвестиційну привабливість підприємства. Водночас, високий рівень прибутковості можна забезпечити, наприклад, за рахунок значного зростання дебіторської заборгованості, що знижує платоспроможність підприємства. Розмежування чинників, які впливають на короткострокову та довгострокову фінансову стійкість, дає змогу встановити пріоритети в управлінні фінансами підприємства залежно від конкретних обставин.

Стійкість системи можна розглядати ще з однієї точки зору. Її середовище впливає на неї, як і вона на своє середовище, безпосередньо лише там, де вони зіштовхуються. Величина межі, кількість точок дотику може збільшуватися або зменшуватися. Для підприємства в сучасних умовах важливо визначити межі свого зовнішнього середовища та максимально знизити його негативний вплив.

Фінансова стійкість підприємства, як комплексний критерій, що характеризує його фінансовий стан, формується під впливом сукупності чинників, серед яких одні є зовнішніми по відношенню щодо нього, а інші – внутрішніми.

Для стратегічного аналізу фінансової стійкості підприємства пропонуємо використовувати інтегральний показник фінансової стійкості – I_{FC} , який є функцією багатьох змінних, що характеризують внутрішній фінансовий потенціал та інтегральний показник впливу зовнішнього середовища на фінансову стійкість – I_{3C} . Аналіз фінансової стійкості підприємства за цими показниками дає змогу сформуванню комплексну оцінку стійкості фінансової системи підприємства та ухвалити на її основі стратегічні фінансові рішення.

Комплексна оцінка стратегічної фінансової стійкості суб'єкта господарювання дає змогу чітко ідентифікувати особливості та результати його фінансової діяльності, виявити проблемні зони та перспективи фінансового розвитку, враховуючи чинники зовнішнього і внутрішнього середовища, а також оцінити ефективність системи управління фінансами підприємства [1, с.107]. Така оцінка інтегрує результати аналізу чинників зовнішнього фінансового середовища непрямого впливу, аналізу чинників зовнішнього середовища безпосереднього впливу та діагностики внутрішнього фінансового середовища підприємства (рис. 1).

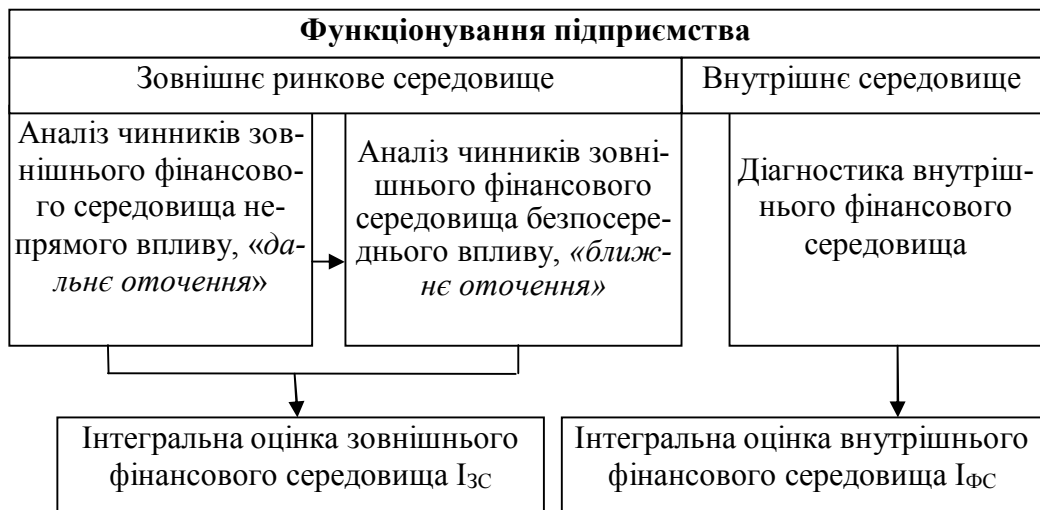

Рис. 1. Етапи проведення стратегічного аналізу фінансової стійкості підприємства

Зовнішнє середовище включає всі сили й організації, з якими фірма зіштовхується у своїй повсякденній і стратегічній діяльності. Дослідження зовнішнього фінансового середовища функціонування підприємства полягає у вивченні системи умов і чинників, які впливають на стійкість, організацію та результати його фінансової діяльності. Залежно від характеру та інтенсивності впливу окремих умов і чинників, а також можливостей їхнього контролю зовнішнє фінансове середовище можна поділити на зовнішнє середовище прямого та непрямого впливу. Загальну послідовність діагностики зовнішнього фінансового середовища зображено на рис. 2.

Рис. 2. Схема діагностики зовнішнього середовища підприємства

Зовнішні фактори непрямого впливу на стійкість фінансової системи підприємства для цілей аналізу пропонуємо об'єднати у декілька груп: економічні, політичні, соціальні та технологічні. Аналіз чинників «дальнього» зовнішнього фінансового середовища варто проводити в контексті пошуку можливостей та загроз фінансової діяльності, а також оцінювати

ймовірності їхнього впливу на підприємство. Для такого аналізу, зазвичай, використовують методи SWOT-аналіз та PEST-аналіз, які можна доповнити сценарним та експертним методами стратегічного фінансового аналізу.

Наступним етапом стратегічного фінансового аналізу є дослідження зовнішнього середовища прямого впливу. Результатом такого аналізу є інформація про вплив чинників на стійкість фінансової системи в процесі взаємодії підприємства з контрагентами щодо фінансових операцій та угод, на які воно може безпосередньо впливати. На наш погляд, чинники зовнішнього середовища прямого впливу на стійкість фінансової системи підприємства варто розділити на дві підгрупи: економічні та фінансові.

До першої групи чинників відносимо: економічну ситуацію в галузі, до якої належить підприємство; форми та інтенсивність конкуренції в галузі; надійність і фінансовий стан постачальників; стабільність комерційних зв'язків із покупцями; наявність товарів-замінників. Для аналізу першої групи чинників у менеджменті існує низка методик і підходів: модель п'яти сил конкуренції М. Портера [2, с. 29-30], оцінка привабливості галузі за переліком Дж. Харрісона та А. Томпсона [3, с. 92-93], SWOT-аналіз, моделі ADL/LC, Shell/DPM, BCG та GE/McKinsey.

Вплив фінансових чинників зовнішнього середовища на стійкість фінансової системи підприємства спрогнозувати у довгостроковому періоді важче. Динаміка окремих елементів фінансового ринку є досить складним економічним явищем, оскільки формується під впливом сукупності різно-рідних чинників. Підприємству, яке на ринку фінансових послуг може бути як покупцем, так і продавцем, необхідна інформація про рівень активності фінансового ринку загалом та окремих його сегментів. Дослідження та прогнозування кон'юнктури фінансового ринку та його сегментів дає змогу знизити рівень фінансового ризику, ефективно залучати фінансові ресурси та оптимізувати фінансову діяльність підприємства.

Показники, що характеризують вплив чинників зовнішнього фінансового середовища, пропонуємо розділити на три групи. До першої належать чинники та показники, які відображають кон'юнктуру кредитного ринку, зокрема рівень та динаміку відсоткових ставок, можливість одержати довгостроковий кредит, розмір кредитної лінії, репутацію підприємства як позичальника тощо. Друга група показників відображає стан та

динаміку ринку цінних паперів. Сюди належать ринкова вартість акцій, ціна облігацій, випущених підприємством, динаміка валютних курсів, можливість виходу підприємства на міжнародні фондові ринки. Третя група показників характеризує співробітництво підприємства зі страховим ринком, зокрема вартість договорів майнового страхування, страхування відповідальності та страхування фінансових ризиків, використання страхових схем для мінімізації оподаткованого прибутку тощо.

Оцінку інтенсивності впливу чинників зовнішнього середовища пропонуємо здійснювати за чотирибальною шкалою від 0 до 3 балів. При цьому необхідно вказувати який вплив здійснює той чи інший чинник – позитивний чи негативний. Просумувавши оцінки впливу чинників зовнішнього середовища на фінансову стійкість суб'єкта господарювання, отримаємо інтегральний показник (I_{3C}), значення якого може бути від'ємним, близьким до нуля або додатнім. Розраховувати інтегральний показник впливу чинників зовнішнього середовища на фінансову стійкість підприємства пропонуємо за допомогою формули:

$$I_{3C} = \sum_{k=1}^2 \sum_{i=1}^{s_k} \sigma_{ki} R_{ki} \rho_{ki}, \quad (1)$$

де σ_{ki} , R_{ki} і ρ_{ki} для i -го чинника k -ї групи відображають позитивний (1) чи негативний (-1) вплив на фінансову стійкість суб'єкта господарювання, його рейтинг та питому вагу, s_k – кількість чинників у k -й групі,

$$\sum_{i=1}^{s_k} \rho_{ki} = 100\%.$$

Особливу увагу варто присвятити дослідженню внутрішнього стратегічного потенціалу підприємства, оскільки саме чинники внутрішнього середовища найбільше впливають на його фінансову стійкість.

До найважливіших чинників внутрішнього фінансового середовища підприємства, які визначають рівень його фінансової стійкості, варто віднести: структуру капіталу та зобов'язань, політику управління грошовими потоками, політику управління оборотними коштами, амортизаційну політику підприємства, форму страхування фінансових ризиків, політику формування прибутку, емісійну та дивідендну політику, методи діагностики фінансової кризи, інвестиційну політику та рівень самофінансування інве-

стицій тощо.

Різноманітність чинників, що впливають на фінансовий стан підприємства, зумовлюють наявність багатьох підходів як до визначення сутності поняття фінансова стійкість, так і до методики її аналізу. Найчастіше показники, які використовують для оцінки стійкості фінансового середовища підприємства, поділяють на абсолютні та відносні.

В основі методик абсолютного аналізу фінансової стійкості підприємства, наведеної в працях А. Шеремета, Р. Сайфуліна [4], В. Ковальова [5], В. Іванієнко [6] та інших, лежить оцінка можливості підприємства за рахунок власного капіталу покривати кошти, вкладені в активи.

Узагальнюючим показником оцінки фінансової стійкості є надлишок або нестача джерел коштів для формування запасів, які отримують у вигляді різниці величини джерел засобів і величини запасів. При цьому враховують забезпеченість власними, кредитними та іншими позиковими коштами, оскільки достатність суми усіх можливих видів джерел гарантована тотожністю підсумків активу і пасиву балансу.

В основу коефіцієнтного аналізу фінансової стійкості покладено систему співвідношень основних показників, що її формують. Відносні показники дають змогу детальніше оцінити стійкість фінансового стану підприємства, визначити її тенденції, нівелювати вплив інфляції на звітні дані. Єдиної думки, що до відносних показників фінансової стійкості та їхньої кількості немає. Кожен із науковців, виходячи із цілей аналізу та специфіки діяльності аналізованих підприємств, пропонує різну їхню кількість. Як зазначав Є. Хелферт, «фінансовий аналітик часто піддається спокусі розрахувати все, що тільки можна, від початку до кінця. Однак, зазвичай, декілька правильно обраних коефіцієнтів втілюють у собі ту інформацію та зміст, які дійсно йому потрібні» [7, с.58].

Загальну методика аналізу фінансової стійкості підприємства, яка об'єднує головні напрями фінансового аналізу, зображено в табл. 1.

Формула, за допомогою якої пропонуємо розраховувати $I_{\text{фс}}$, матиме вигляд:

$$I_{\text{фс}} = \sum_{i=1}^4 \sum_{j=2}^5 \theta(x_{ij} - \bar{x}_{ij}) + \sum_{i=1}^4 \theta(x_{i1} - \bar{x}_{i1}) + \sum_{i=1}^3 \theta(x_{i1}) + \theta(x_{41} - \tilde{x}_{41}) + 4, \quad (2)$$

де x_{ij} – показники оцінки фінансової стійкості суб'єктів господарювання,

Таблиця 1

Методика проведення комплексної оцінки фінансової стійкості
суб'єкта господарювання (Іфс)

I. Аналіз джерел формування запасів					
Бали за основний показник	Частка власних оборотних коштів (ВОК) в структурі пасивів (x_{11})	Надлишок власних оборотних коштів $\Delta\text{ВОК}>0$ (x_{12})	Надлишок власних і довгострокових позикових джерел формування запасів $\Delta\text{ВДПД}>0$ (x_{13})	Надлишок загальної величини основних джерел формування запасів $\Delta\text{ЗВОД}>0$ (x_{14})	Темп зростання власного капіталу підприємства більший середнього у галузі (x_{15})
3	$\text{ВОК}>\text{ВОК}_{\text{ср}}$	+1	+1	+1	+1
2	$\text{ВОК}_{\text{ср}}>\text{ВОК}>0$	+1	+1	+1	+1
1	$0 \geq \text{ВОК}$	+1	+1	+1	+1
II. Аналіз ефективності використання власних фінансових ресурсів					
Бали за основний показник	Рентабельність власного капіталу ROE (x_{21})	Факт виплати дивідендів (x_{22})	Коефіцієнт фінансування більший ніж середній у галузі (x_{23})	Зростання первісної вартості основних засобів більше ніж в галузі (x_{24})	Зростання чистого прибутку більше ніж середнє у галузі (x_{25})
3	$\text{ROE}>\text{ROE}_{\text{ср}}$	+1	+1	+1	+1
2	$\text{ROE}_{\text{ср}}>\text{ROE}>0$	+1	+1	+1	+1
1	$0 \geq \text{ROE}$	+1	+1	+1	+1
III. Аналіз ефективності операційної діяльності					
Бали за основний показник	Рентабельність реалізації продукції ROS (x_{31})	Коефіцієнт оборотності активів вищий ніж середньогалузевий (x_{32})	Зниження адміністративних витрат (x_{33})	Зниження собівартості продукції (x_{34})	Зростання виручки від реалізації швидше ніж середньогалузеве (x_{35})
3	$\text{ROS} > \text{ROS}_{\text{ср}}$	+1	+1	+1	+1
2	$\text{ROS}_{\text{ср}} > \text{ROS} > 0$	+1	+1	+1	+1
1	$0 \geq \text{ROS}$	+1	+1	+1	+1
IV. Аналіз фінансової незалежності					
Бали за основний показник	Коефіцієнт автономії Ka (x_{41})	Частка довгострокових зобов'язань в залучених коштах більша ніж середня в галузі (x_{42})	Частка заборгованості перед бюджетом в залучених коштах менша ніж у галузі (x_{43})	Коефіцієнт загальної ліквідності більший ніж середній у галузі (x_{44})	Коефіцієнт абсолютної ліквідності вищий ніж середній в галузі (x_{45})
3	$\text{Ka} > 50\%$	+1	+1	+1	+1
2	$50\% > \text{Ka} > \text{Ka}_{\text{ср}}$	+1	+1	+1	+1
1	$\text{Ka}_{\text{ср}} > \text{Ka}$	+1	+1	+1	+1

$\bar{x}_{ij}$ і $\tilde{x}_{ij}$ – відповідні нормативні значення; $\theta(x)$ – функція Хевісайда. Показник x_{41} (коефіцієнт автономії) порівнюємо не з нулем, а із середнім значенням для підприємств галузі ($\tilde{x}_{41}$). Фінансову стійкість підприємства вважаємо високою, якщо I_{FC} коливається від 19 до 28 балів, нормальною при I_{FC} від 9 до 18 балів та низькою, якщо I_{FC} менший 8 балів.

Зважаючи на рівень фінансової стійкості суб'єкта господарювання (I_{FC}) та впливу на неї зовнішніх чинників, можемо запропонувати матрицю альтернативних фінансових стратегій підприємства (табл. 2).

Обираючи стратегію, необхідно також враховувати систему обмежень діяльності підприємства. З одного боку, такими обмеженнями є можливості стратегічного фінансового розвитку підприємства, що характеризуються його фактичною фінансовою позицією, а з іншого боку – система стратегічних фінансових цілей, на досягнення яких спрямована фінансова стратегія.

При формуванні портфелю можливих стратегічних фінансових альтернатив варто використовувати нетрадиційні способи досягнення поставлених цілей, які раніше у фінансовій практиці підприємства не використовували. У процесі подальшої оцінки такі фінансові альтернативи можуть бути найприйнятнішими. Якщо можливих фінансових стратегій декілька, проводять їхню оцінку на основі критерію ефективності, тобто можливості досягнути встановлених цілей.

Висновки. Успішність процесу управління фінансовою стійкістю підприємства залежить від якості його аналітичного забезпечення як джерела достовірної економічної інформації, що забезпечує прийняття ефективних і своєчасних управлінських рішень.

Для розрахунку нормативу на кожному підприємстві потрібен великий обсяг статистичної інформації, а також спеціаліст-аналітик, якому довіряє керівництво. Окрім того, потрібні методики розрахунку таких нормативів, що враховували б специфіку функціонування підприємства. Розробка таких методик є першочерговим завданням сучасної економічної науки.

Запропонована у цій статті методика аналізу довгострокової фінансової стійкості підприємства, яка поєднує внутрішню оцінку фінансової

Таблиця 2

Матриця стратегій забезпечення фінансової стійкості підприємства

Інтегральна оцінка впливу зовнішнього середовища (ІЗС)	Фінансова стійкість підприємства (ІФС)		
	Висока	Нормальна	Низька
$I_{ЗС} > 0$	1. Сприятлива ситуація, негативний вплив зовнішнього середовища мінімальний. Стратегія стійкого зростання. Підприємству доцільно інвестувати.	2. Нормальна стійкість фінансової системи підприємства за позитивного впливу зовнішнього середовища дає змогу реалізувати стратегію стійкого зростання.	3. Сприятлива зовнішня ситуація створює можливості для відновлення фінансової стійкості підприємства. Стратегія підтримання фінансової стійкості.
$I_{ЗС} = 0$	4. Підприємство зі стійкою фінансовою системою за умови відсутності суттєвого впливу зовнішніх чинників може реалізувати стратегію стійкого зростання.	5. Зовнішнє середовище суттєво не впливає на фінансову стійкість підприємства. В такій ситуації актуальною є стратегія підтримання фінансової стійкості.	6. За умови відсутності суттєвого впливу зовнішнього середовища для відновлення фінансової стійкості доцільно скористатися стратегією фінансової стабілізації.
$I_{ЗС} < 0$	7. Негативний вплив зовнішнього середовища можна подолати за рахунок фінансової стійкості. В такій ситуації актуальною є стратегія підтримання фінансової стійкості.	8. Значний вплив дестабілізуючих зовнішніх чинників, за умови нормального фінансового стану, передбачає необхідність використання стратегії фінансової стабілізації.	9. Сила дестабілізуючих зовнішніх чинників дуже значна. Фінансова ситуація на підприємстві близька до кризи (банкрутство). Стратегія фінансової стабілізації.

стійкості та аналіз чинників зовнішнього середовища, що прямо чи опосередковано впливають на її рівень, дає змогу окреслити напрями забезпе-

чення фінансової стійкості підприємств у майбутньому та обрати найприйнятнішу для них фінансову стратегію.

Література

1. Бланк, И.А. Финансовая стратегия предприятия [Текст] / И.А. Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 720 с.
2. Портер, М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость [Текст]: пер. с англ. / М. Портер. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 715 с.
3. Томпсон-мл, А.А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа [Текст]: пер. с англ. / А.А. Томпсон-мл, А. Дж. Стрикленд III. – 12-е издание. – М.: Издательский дом „Вильямс”, 2006. – 928 с.
4. Шеремет, А.Д. Методика финансового анализа [Текст]: учебное пособие / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин, Е.В. Негашов. – М.: Инфра-М, 2000 – 210 с.
5. Ковалев, В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности [Текст] / В.В. Ковалев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 512 с.
6. Комплексная оценка финансовой устойчивости предприятия [Текст] / В. Ивановенко, Л. Валева, С. Мантулин, Л. Делог // Бизнесинформ. – 2000. – №1. – С. 86-90.
7. Хелферд, С. Техника финансового анализа [Текст]: пер. с англ./ Э. Хелферд. – М.: Аудит ЮНИТИ, 1996. – 664с.

Надійшла до редакції 07.09.2012

Рецензент: д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту **М.І. Крупка**, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

STRATEGY ANALYSIS OF ENTERPRISE FINANCIAL STABILITY

I.I. Priymak

The paper considers the essence of enterprise financial stability; methodology for strategic analysis of the financial sustainability of the enterprise is proposed, it involves calculating the integral indicator of the financial stability of the enterprise, which characterizes its internal financial potential, and the integral indicator of the external environment on the financial stability of the com-

pany, also basing on the ratio of these indices matrix of strategies of ensuring the financial stability of the company is developed.

Keywords: enterprise financial stability, strategy analysis, strategy of ensuring the financial stability of the enterprise

СТРАТЕГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

И.И. Приймак

В статье рассмотрено сущность финансовой устойчивости предприятия; предложена методика стратегического анализа финансовой устойчивости предприятия, которая предусматривает исчисление интегрального показателя финансовой устойчивости предприятия, что характеризует его внутренний финансовый потенциал и интегральный показатель влияния внешней среды на финансовую устойчивость предприятия; также разработана, на основании соотношения предложенных показателей, матрица стратегий обеспечения финансовой устойчивости предприятия.

Ключевые слова: финансовая устойчивость предприятия, стратегический анализ, стратегия обеспечения финансовой устойчивости предприятия

Приймак Ірина Ігорівна – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна, e-mail: Iryna_Pryumak@ukr.net.